

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2023-2024 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA**
- **GRAO EN ADE CON RECOÑECIMENTO MUTUO DE ESTUDOS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO E A HOCHSCHULE BREMENERHAVEN (ALEMAÑA)**
- **Bachelor of arts in Cruise Tourism Management**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL** con mais de 39 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

María Montserrat Cruz González

Teléfono: 988 368 800

e-mail: decano.eto@uvigo.es

Secretario

Alberto Vaquero García
Teléfono: 988 368 762
e-mail: secretario.facultade.eto@uvigo.es

Vicedecano de Ordenación Académica

Francisco Tugores Martorell
Teléfono: 988 368 770
e-mail: ftugores@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Javier Sánchez Sellero
Teléfono: 988 368 742
e-mail: javiss@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Juan Manuel de los Rios Sánchez
Teléfono: 988 368 816
e-mail: jmrrios@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Maria Beatriz González Sánchez
Teléfono: 988 368 712
e-mail: bgonzale@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: bgonzale@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas**Materias****Curso 4**

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01901	Auditoría	1c	6
004G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
004G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6

O04G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6
O04G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
O04G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
O04G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
O04G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6
O04G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
O04G020V01910	Mercadotecnia sectorial	2c	6
O04G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
O04G020V01912	Técnicas operativas estatísticas	2c	6
O04G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Investigación comercial é unha materia obrigatoria que consta dun total de 6 créditos ECTS que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e se familiarice cos sistemas de análise e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	B1 B13	C6	
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	B1 B13	C6	
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	B1 B5 B13	C6	D3

Contidos	
Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas do proceso de investigación comercial. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cualitativas. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proxectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cuantitativas. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de mostraxe	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Mostraxe non probabilística. Mostraxe probabilística. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas á presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colocado en Moovi, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistrais. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas poderán ter lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC	Ao acabar un tema teórico, poderán se abrir na plataforma Moovi actividades (testes de auto avaliación, talleres...) relativos aos contidos explicados na lección maxistral. Son actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, e que deben facerse nos prazos estabelecidos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolveráanse as dúbidas plantexadas polo alumnado en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas. Ademais o profesorado atenderá ás tutorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Actividades introdutorias	Resolveráanse as dúbidas plantexadas polo alumnado sobre as actividades introdutorias. Ademais o profesorado atenderá ás tutorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Resolución de problemas	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Tamén será posíbel a realización de exercicios con atención personalizada. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais publicado en Moovi ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	A valoración neste contexto pode consistir na entrega de exercicios, casos, exposicións orais ou a realización dun cuestionario. Ningunha das probas ou actividades que compoñen as distintas tarefas da AC van supor por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia.	50	B1 B5 B13	C6	D3
Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a resolución dos cuestionarios propostos, así como calquera outra actividade relacionada cós contidos explicados na lección maxistral	10	B13	C6	D3
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	40	B1 B5	C6	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC) ou, alternativamente optar por unha

proba de Avaliación Global (AG). **A avaliación preferente é a AC.** O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á calificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se tiveran realizado.

AVALIACION CONTINUA (AC)

- Faranse varios exercicios e casos ligados às aulas. Ningunha das probas ou actividades que compoñen as distintas tarefas da AC van supor por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia.
- A nota final do curso (para primeira oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG (cunha ponderación do 40% do total).
- A nota final do curso (de ter que ir á segunda oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG de segunda oportunidade (cunha ponderación do 40% do total).
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible obter como mínimo un 50% da puntuación do último exame da avaliación.

AVALIACIÓN GLOBAL(AG)

- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado con un exame final que suporá o 100% da calificación. Tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria, nesta proba haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos). Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final

NON PRESENTADO

- Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como Non Presentado.

FIN DE CARREIRA

- Na convocatoria de Fin de carreira, o exame é o 100% da calificación. Haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos).
- Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final

ADENDA

- A data e hora dos exames pode ser consultada na web da facultade no apartado de organización docente. Exames | Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo (uvigo.es)
- Recomendase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado | Secretaría Online Universidade de Vigo (uvigo.gal)
- Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante da materia e concíbense de forma flexibel. En consecuencia, pode ser necesario realizar axustes ao longo del curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que pudesen xurdir. Asimesmo, aportarase ao estudantado a información e pautas e o 100% da calificación concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernandez Nogales A, **Investigación y técnicas de mercados 2 ed**, ESIC, 2004

Hair, J., Bush, R. & Ortinau, D., **Investigacion de mercados**, McGraw Hill, 2010

Luque Martínez, T., **Investigación de marketing 3.0**, Pirámide, 2017

Malhotra, **Investigacion de mercados, un enfoque aplicado**, 5 ed, Pearson, 2010

Santesmases, M., **DYANE:Diseño y análisis de encuestas en investigación social t de mercados**, Versión 3, Pirámide, 2005

Villaverde, S.; Monfort, A.; Merino, M.J., **Investigación de mercados en entornos digitales y convencionales**, ESIC, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Outros comentarios

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito e ADE-Informática impartese no segundo cuatrimestre do 5º curso

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	004G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras de unha empresa	B1 B2 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Elaborar a planificación financeira a curto prazo de unha empresa	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Elaborar a planificación financeira a longo prazo de unha empresa	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
Tema 1. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros 1.2. Introducción á planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. O diagnóstico financeiro. 2.2. Técnicas e métodos.
Tema 3. Estados financeiros previsionais a curto prazo.	3.1. Presuposto de tesorería 3.2. Cuenta de pyg previsional 3.3. Balance previsional
Tema 4. Estados financeiros previsionais a longo prazo	4.1. Estado de necesidades e recursos. 4.2. Cuenta de pyg previsional 4.3. Balance previsional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	7	19	26
Resolución de problemas	38	86	124

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia. Consisten en tres probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia. A primeira proba representa o 30% da nota, e as outras dúas probas representan o 35% cada unha.	100	B1	C1	D1	
			B2	C5	D2	
			B3	C6	D3	
			B5	C7	D4	
			B8	C9	D5	
			B9	C10		
			B10	C11		
			B11	C12		
			B12	C13		
			B13	C14		
			B14	C15		
				C16		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos podrán optar entre avaliación continua a través de exames parciais, ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais nas convocatorias oficiais (100% nota final).

Avaliación continua, composta polo conxunto das probas seguintes:

1. Probas descritas obxecto de cualificación que configuran o 100% da nota. Consisten en tres probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia. A primeira proba representa o 30% da nota, e as outras dúas probas representan o 35% cada unha.
2. Os alumnos que desexen cambiar para a avaliación non continua o prazo e do 11 de setembro a 11 de outubro

Avaliación non continua:

Para alumnos que suspenderos a avaliación continua e aqueles que non seguiron a avaliación continua. Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

As diferenzas entre os sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración en Dirección de Empresas na Universidade de Vigo son xustificadas pola necesidade de adaptar a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición das mesmas competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en relación ao tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial. Nembargantes, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderíanse realizar de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Cibrán Ferraz, P. ; Prado Román, C.; Crespo Cibrán, M.A.; Huarte Galbán, C., **Planificación Financiera**, 2013,
 Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financeira. Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2008,
 Cibrán, P; Villanueva, M, **Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2005,
 Durbán, S, **Planificación financeira na práctica empresarial**, 2010,
 Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 2009,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Decisións de investimento/O04G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

Contabilidade de custos/O04G020V01602

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concíbe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	004G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso.</p> <p>A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicos para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da *auditoría ou, máis xenérico, da análise contable. A materia se *adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a *auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial.</p> <p>Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar o marco legal e institucional que regula a auditoría de contas.	B5	C6	
identificar os procedementos e prácticas específicas da profesión de auditoría de contas.	B1	C6	
Aplicar os coñecementos adquiridos na propia materia e noutras de cursos previos, a futuras situacións profesionais.	B5 B10 B13	C8	D1
Buscar, identificar e interpretar os datos económicos que ofrece a empresa co obxectivo de propor axústelos de auditoría adecuados.	B1 B13	C16	

Contidos

Tema	
Bloque I. Fundamentos económicos, sociais e normativos.	-
Bloque II. A auditoría dos estados financeiros: Análise das áreas contables.	-
Bloque III. Descrición global do proceso dunha auditoría: Planificación, avaliación de riscos e análises do control interno. Informes de auditoría de contas anuais.	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Lección maxistral	19	19	38
Resolución de problemas	9	22.5	31.5
Resolución de problemas	13.5	13.5	27
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	30	32.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos clave da materia, proxección de vídeos relacionados co tema tratado, coñecemento das principais páxinas web para a procura de normativa contable e de auditoría, en ocasións, realización de actividades/supostos para clarificar conceptos teóricos dos temas. O profesor pode solicitar a participación activa do alumnado.
Resolución de problemas	Formulación ao alumnado na aula ben en grupo ou ben de forma individual de actividades de procura de información e outras actividades para clarificar conceptos craves de auditoría, actividades prácticas sobre procedemento de emisión da opinión do informe de auditoría, elaboración e interpretación de informes de auditoría.
Resolución de problemas	Aprendizaxe vicaria a través da resolución na aula por parte da docente de exercicios prácticos. Resolución por parte do alumnado de exercicios prácticos, xeralmente na aula, ben en grupo ou individualmente. Debate de resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Implica a resolución das dúbidas que se poidan expoñer por parte do alumnado na explicación e solución das actividades e dos supostos prácticos que se resolven na aula. Ademais, o alumnado dispón dun horario de titorías para a resolución de dúbidas de forma personalizada e individualizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Resolución en grupos de actividades/casos prácticos na aula (12%). Resolución individual de actividades/casos prácticos na aula (13%).	25	B1 C8 D1 B5 C16 B10 B13
Exame de preguntas obxectivas	Probas tipo test para a avaliación dos coñecementos teóricos sobre os principais conceptos da materia (tres probas test que supoñen 20%, 7,5% y 7,5%).	35	B13 C6 C8 C16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de dúas probas onde o alumnado debe resolver de forma individual supostos prácticos (20% cada proba).	40	B1 C6 D1 B5 C8 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

A Avaliación Continua (A.C.) será a considerada por defecto e levarase a cabo mediante a realización dun conxunto de probas na aula que se especificarán a continuación. O alumnado pode elixir alternativamente a Avaliación Global (A.G.), para cambiar a este tipo de avaliación o prazo estipulado polo centro será do 11 de setembro ao 11 de outubro de 2023.

O método de avaliación exposto no apartado anterior desta guía, denominado con `Avaliación`, é para a A.C.

AVALIACIÓN CONTINUA (A.C.): constará das seguintes probas que se levarán a cabo entre setembro e decembro: 1) Solución na aula de actividades/casos prácticos propostos ao alumnado dos bloques temáticos I e III: 1.1.) unha parte destas actividades/casos prácticos para ser resoltos en pequenos grupos (valor 1,2 puntos) e, 1.2.) outra parte das actividades/casos prácticos para ser resoltos de forma individual (valor 1,3 puntos). 2) Proba tipo test con preguntas de diverso tipo a resolver individualmente polo alumnado sobre os bloques temáticos I e III (valor 2 puntos). 3) Dúas probas para resolver individualmente polo alumnado sobre os temas do bloque temático II (valor de cada proba 2,75 puntos). Ambas probas constarán de dúas partes, unha primeira cun tipo test de verdadeiro ou falso (0,75 puntos) e na outra parte o alumnado deberá solucionar unha serie de exercicios prácticos (2 puntos). Non se require nota mínima nas probas descritas. Considérase superada a materia en A.C. se o alumnado alcanza 5 puntos dos 10 totais que valen as distintas probas anteriormente especificadas. En caso contrario, a nota na acta de xaneiro sería de suspenso (NP no seu caso).

Todas as probas detalladas anteriormente excepto a 1.1.) son de asistencia obrigatoria en A.C.; o alumnado que non se

presente a estas probas implica que deixa de seguir a A.C. Por tanto, no momento que deixa de asistir a algunha das probas de A.C. obrigatorias xa non podería seguir presentándose ao resto das probas pendentes de celebrarse. O que si podería este alumnado, se así o considera, é presentarse á proba de `Avaliación Global (A.G.) de carácter final´, exame de avaliación sobre a totalidade da materia que leva a cabo nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro/xullo aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas na páxina web da FCETOU (exame de 10 puntos sobre a totalidade da materia).

O alumnado que non supere a materia mediante a realización das probas de A.C. denotadas anteriormente (probas realizadas entre setembro e decembro), poderá presentarse á proba de `Avaliación Global (A.G.) de carácter final´ exame de avaliación sobre a totalidade da materia que leva a cabo nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro/xullo aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas en páxina web da FCETOU (exame de 10 puntos sobre a totalidade da materia).

AVALIACIÓN GLOBAL (A.G.) de carácter final: nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro e xullo aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas na páxina web da FCETOU, aquel alumnado que non superou a materia a través da A.C., que non seguiu a A.C., que elixiu no prazo estipulado polo centro a A.G. ou que decida renunciar á nota de A.C. obtida nas distintas probas realizadas, poderá realizar un exame sobre toda a materia (100% da materia, de valor 10 puntos). Este exame conterá unha parte onde se exporán diversas cuestións, preguntas a través de varios cuestionarios de tipo teórico sobre todos os bloques temáticos (valor 3,5 puntos) e, outra parte, con supostos prácticos do bloque temático II e III (valor 6,5 puntos).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA: a proba desta convocatoria supoñerá o 100% da cualificación, valor 10 puntos e cuxo formato será similar ao proposto para a proba de `A.G. de carácter final´ xa descrita.

Outras apreciacións:

As especificidades da materia serán desenvolvidas e publicadas na plataforma de teledocencia Moovi. Neste sentido, todos os comentarios realizados anteriormente sobre a avaliación da materia estarán detallados e colgados de forma permanente nun documento na plataforma de teledocencia Moovi para que o alumnado teña acceso aos mesmos de forma rápida, sinxela e directa durante o curso.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas na Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arenas Torres, P. y Moreno Aguayo, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, McGrawHill, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, Paraninfo, 2008

Sánchez Fernández de Valderrama, J.L. y Alvarado Riquelme, M., **Teoría y Prácticas de la auditoría I**, Pirámide, 2021

Segovia San Juan, A.I; Herrador Alcaide, T.C.; San Segundo Ontín, A., **Teoría de la auditoría financiera**, Ediciones Académicas; UNED, 2011

Sánchez Fernández de Valderrama y Alvarado Riquelme, M., **Teoría de la auditoría financiera II. Análisis de áreas y casos prácticos**, Pirámide, 2021

Bibliografía Complementaria

Méndez Rodríguez, H., **Auditoría**, McGrawHill, 2008

Trigueros Pina, J.A. y Duréndez Gómez-Guillamón, A.L. (coords.), **Manual de auditoría**, Francis-Lefebvre, 2021

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Simulación e control interno de empresas/O04G020V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

Outros comentarios

- O desenvolvemento do contido dos tres bloques temáticos nos seus correspondentes temas estarán ao dispor do alumnado na plataforma de teledocencia Moovi.

-O horario e tipo de titorías atópase publicado tanto no perfil da docente na web do centro como na presentación da materia

que aparece colgada na plataforma de teledocencia Moovi.

-As datas e horarios das probas de A.G. (de primeira e segunda oportunidade) serán as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual. Estas poden ser consultadas na páxina web da FCETOU no apartado de Docencia-Exames. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-Auditoría é unha materia que pode ser elixida como optativa polo alumnado do PCEO ADE-Dereito en 5º curso-1º cuatrimestre.

-Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social**

Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	004G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	González Gil, Eduardo			
Profesorado	González Gil, Eduardo			
Correo-e	egongil@gmail.com			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudo das institucións principais do Dereito do Traballo e da Seguridade Social desde unha perspectiva fundamentalmente empresarial e orientada, por tanto, á formación que nesta materia debe adquirirse no Grao en Administración e Dirección de Empresas. O obxectivo da materia céntrase en dar a coñecer os aspectos básicos da relación laboral e as implicacións para a empresa en materia de Seguridade Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender os conceptos de imaxe e reputación.	

Contidos

Tema	
PARTE I. RELACIÓN LABORAL E EMPREGO	Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo por conta allea e á dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Contrato de traballo. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.
Tema 1. Presupostos configuradores da relación laboral e contrato do traballo.	
Tema 2. Modalidades de contrato de traballo	Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. Contratos formativos. Contrato de formación en alternancia.- Contrato en prácticas. Contratos de duración determinada: Contrato por circunstancias da produción. Contrato de substitución. Contratos temporais de fomento do emprego. Discapitados.- De remuda. Regras xerais aplicables aos contratos de duración determinada. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito a xornada completa e viceversa.- Horas complementarias e horas extraordinarias
Tema 3. Intermediación, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo	Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Contratas e subcontratas e cesión ilegal de traballadores.- Empresas de traballo temporal.- Sucesión de empresa.

Tema 4. Retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Moura e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. Inembargabilidade.
Tema 5. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e de descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.
Tema 6. Prevención de riscos laborais	A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigacións.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 7. Poder de dirección e vicisitudes da relación laboral	Poder de dirección do empresario. Concepto.- A clasificación profesional. O grupo profesional. Mobilidade funcional.- Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos.- Modificación substancial das condicións de traballo. Suspensión do contrato. Concepto e efectos xerais.- Causas de suspensión.- Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares.- Excedencia voluntaria
Tema 8. A extinción do contrato.	Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinentes ao empresario.- Por causas atinentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. O despedimento por causas obxectivas. O despedimento colectivo.
PARTE II. EMPRESA E SEGURIDADE SOCIAL: OBRIGACIÓNS DE SEGURIDADE SOCIAL DO EMPLEADOR	A Seguridade Social. Antecedentes e evolución histórica.- O texto refundido da LGSS.- Ámbito subxectivo de protección.- Niveis profesional ou contributivo e asistencial ou universal.- Réxime xeral e réximes especiais.-
Tema 9. Introdución: trazos básicos do sistema de Seguridade Social	Xestión. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais. As empresas: colaboración obrigatoria e voluntaria. Especial atención á incapacidade temporal. As melloras voluntarias. Os riscos profesionais. O accidente de traballo. A enfermidade profesional. Riscos durante o embarazo e a lactación natural. Cancro ou enfermidade grave de menor
Tema 10. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación	Actos de encadramento. Inscripción de empresas. Afiliación. Altas: altas reais. Altas de pleno dereito. Situacións asimiladas ao alta. Baixas.- Cotización. Bases de cotización. Tipos de cotización.- Responsabilidade en orde ás prestacións. Principio de automaticidade. Recadación de cotas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35.5	32.5	68
Estudo de casos	17	17	34
Exame de preguntas obxectivas	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnóstico e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Se farán tres probas tipo test supondo cada unha delas o 33% da nota final.	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

I. AVALIACIÓN FIN DE CARREIRA:

Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN DECEMBRO/XANEIRO:

(i) Sistema de avaliación continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir o tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases □maxistrais, grupos medianos e accións titoriais-, sen que, salvo casos excepcionais □ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte dos tres test que realizará ao longo do cuadrimestre. As próbas tipo test realizaranse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre.
3. Obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4. Próbalas tipo test incluírán preguntas de clase maxistral (68%), de grupo mediano (20%) e de accións titoriais (12%).

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtívase unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa unicamente una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse na data oficialmente prevista unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación □inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras □ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha do tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte na convocatoria de maio sen penalización algunha.

(ii) Sistema de avaliación final. O alumno que non desexe acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de decembro/xaneiro mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistrais, grupos medianos e accións titoriais.

O prazo para mudar de avaliación continua a global no primeiro cuadrimestre vai do 11 de setembro ao 11 de outubro.

III. AVALIACIÓN XUÑO-XULLO (SEGUNDA OPORTUNIDADE):

Se o alumno non aproba a materia na avaliación de decembro/xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios similares aos previstos para a primeira avaliación, aínda que cunha ponderación maior da parte suspensa, de modo que se un alumno ten suspensa cunha cualificación inferior a 4 unha soa do tres probas, poderá examinarse da parte suspensa na data fixada para a convocatoria

de xuño-xullo, pero na cualificación desa parte suspensa faráselle a media ponderada entre a primeira cualificación (inferior a 4- (20%) e a obtida na convocatoria de xuño-xullo (80%). En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións tutoriais.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o actual curso académico. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AA.VV., FERNÁNDEZ DOCAMPO, M^a.B., FERNÁNDEZ PROL, F. (Coord.), **Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social**, última edición, Netbiblo,

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., **Curso de Seguridad Social**, última edición., Tirant lo Blanch, Valencia,

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), **Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas**, última edición, Tecnos,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social de cualquiera de las editoriales existentes en el mercado actualizadas**, última edición, Tecnos, Civitas, Aranzadi, Colex, Tirant lo Blanc.,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Foreign language for the company**

Materia	Foreign language for the company			
Código	004G020V01903			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4th	1st
Lingua de impartición	English			
Departamento				
Coordinador/a	de Prada Creo, Elena			
Profesorado	de Prada Creo, Elena			
Correo-e	edeprada@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	<p>The objective of this course is to introduce students to business communication in English. For this purpose, students will work on different contexts of the business world that will provide the lexical input of the course, as well as a series of communicative functions that will allow the student to develop basically in their professional context, both orally and in writing.</p> <p>English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.</p>			

Training and Learning Results

Código				
A1	Students need to show they have acquired and understood the knowledge in a field of study underpinned by general secondary education and which is usually at a level which-while drawing on advanced text books-also includes certain aspects that imply being familiar with the cutting edge of this field of study.			
A2	Students need to be able to apply the knowledge acquired to their work or vocation in a professional manner, and should have the skills normally demonstrated through the ability to develop and defends points of view and to solve problems related to their field of study.			
A3	Students should be able to collect and interpret relevant data (usually within their field of study) in order to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.			
A4	Students should be able to transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised audiences.			
A5	Students should have developed the necessary learning skills in order to continue studying with a high level of autonomy.			
B1	Ability to analyse and synthesise			
B2	Critical and self-critical thinking			
B5	Oral and written communication skills.			
B6	Communication skills through the Internet, as well the ability to use multimedia tools for remote communication			
B7	The ability to read and communicate in English as a foreign language			
B8	Capable of Ifuent communication within the student´s context including interpersonal skills such as active listening, negotiation, persuasion and presentation			
B9	Ability to work effectively within a team			
B14	Capacity to apply the theoretical and practical knowledge acquired in a specialised academic context			
D1	Effective personal management in terms of time, planning and behaviour, motivation and initiative both as an individual and as a member of the business community			
D2	Capacity for leadership, including empathy with others			
D3	Responsibility and the capacity to take on commitments			
D4	Ethical commitment in work			
D5	Motivation for quality and continuous improvement			

Expected results from this subject

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)	A3	B1
(*)		B2
(*)	A4	B5
		B7
		B8
(*)		B5
		B7
(*)		B6

(*)		B7	
(*)		B8	
(*)		B9	
(*)	A5		
(*)	A1	B14	
	A2		
(*)			D1
(*)			D2
(*)			D3
(*)			D4
(*)			D5

Contents

Tema	
Module 1: Jobs and Companies	Lexical Input: Company Structure, types of companies, positions, departments and activities in a company. Communication: face-to-face communication, greeting, introducing, and small talk
Module 2: Retailing	Lexical Input: retailing, e-retailing, product description Communication: communication over the phone
Module 3: Finance	Lexical Input: banking, stock exchange Communication: describing facts and figures, trends and market movements
Module 4: Marketing	Lexical Input: marketing, e-marketing, advertising, brands Communication: correspondence, email and letter writing, applying for a job: letters of application, CV writing

Planning

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Mentored work	8	15	23
Laboratory practical	28	10	38
Lecturing	10	10	20
Problem and/or exercise solving	2	26	28
Objective questions exam	1	17	18
Essay	1	22	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Methodologies

	Descrición
Mentored work	The student carries out exercises and projects in the classroom monitored by the teacher. These tasks can be related to the student's autonomous homework.
Laboratory practical	These are activities to show the students' language knowledge applied to specific communicative situations and the acquisition of basic skills related to the subject in question. These activities are carried out in special classrooms with specialized equipment.
Lecturing	The teacher presents the basic contents of the subject, and gives the student the guidelines for the projects or tasks that he has to put into practice

Personalized assistance

Metodoloxías	Descrición
Mentored work	To make sure of students' adequate learning progress of a foreign language it is necessary for the teacher to monitor their work in class and also their homework by means of correcting common errors in their written and oral performance.
Laboratory practical	To make sure of students' adequate learning progress of a foreign language it is necessary for the teacher to monitor their work in class and also their homework by means of correcting common errors in their written and oral performance.

Assessment

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Problem and/or exercise solving	Written or oral tests to carry out exercises, both grammar and lexical, related to the course content to show they can handle the four communicative English language skills.	40		B1 B2 B5 B6 B7 B8	D1 D4 D5
Objective questions exam	Written tests to check the understanding of texts and the progress in the acquisition of specific vocabulary and grammar concepts.	30	A1 A2 A3	B5 B6 B7 B8	D5
Essay	Elaboration and presentation of brief projects in English related to the content of the course.	30	A3 A4 A5	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B14	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

The dates and times of the evaluation tests of the different examination periods are those specified in the examination schedule approved by the Xunta de Centro for the present academic year.

The deadlines for changing from continuous to global assessment is 11 September to 11 October.

In the Second Call, the oral and written knowledge and skills acquired will be assessed by means of an exam that represents 100% of the mark.

In case of disparity in the exams dates, those shown on the Fcetou website will prevail.

Sources of information

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

CLARK, S., **In Company. Intermediate**, MacMillan, 2003

HOLLET, V., **Business Opportunities**, Oxford University Press, 2002

JONES-MACZIOLA, S. & WHITE, G., **Further Ahead**, Cambridge University Press, 2002

TULLIS, G. & TRAPPE, T., **Insights into Business**, Longman, 2000

SWEENEY, S., **Communicating in Business**, Cambridge University Press, 2005

DUCKWORTH, M., **Business Grammar and Practice**, Oxford University Press, 2009

KOESTER, A. et al., **Business Advantage Intermediate**, Cambridge University Press, 2012

LÓPEZ, S. & WATT, D., ed, **Diccionario Oxford business español-inglés, inglés-español = The Oxford Business Spanish dictionary Spanish-English, English-Spanish**, Oxford University Press, 2002

ALCARZ VARÓ, E. & HUGHES B., **Diccionario de Términos Económicos, Financieros y Comerciales, Inglés - Español, Spanish - English**, Ariel, 2005

LOZANO IRUESTE, J.M., **Diccionario Bilingüe de Economía y Empresa, Inglés - Español, Español - Inglés**, Pirámide, 2000

SILVA, T. et al., **Diccionario cuatrilingüe de marketing y publicidad**, Abecedario, 2009

ROSENBERG, M., **Business Advantage. Personal Study Book**, Cambridge University Press, 2012

Recommendations

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa II				
Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	004G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	RFEI I é unha materia que analiza a xestión e liquidación de impostos autonómicos e locais e a xestión e liquidación do Imposto sobre o Valor Engadido.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir conocimientos para entender el papel que desempeña la fiscalidad en las decisiones económicas	A2	B13	C4	D1
Desarrollar habilidades de búsqueda, uso y comprensión de la normativa tributaria vigente		B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da tributación sobre as herdanzas e doazóns, as transmisións patrimoniais, actos xurídicos documentados, feitos impositivos de natureza local e consumo (IVE)	A2	B1 B10	C4 C8	
Potenciar a capacidade de traballo en equipo procurando encontrar as mellores solucións tributarias		B9 B13		D1

Contidos

Tema	
Parte I: Os tributos no sistema fiscal español	Cuestións básicas. Normativa reguladora. Os sistemas de financiamento autonómico. Principios e criterios para a coordinación da autonomía financeira. Un repaso ás principais figuras impositivas. Os impostos do sistema fiscal español. O esquema liquidatorio dos impostos.
Tema 1: A organización territorial do sistema fiscal español	Administracións que nos esixen os impostos. Os recursos do réxime común. Os recursos do réxime foral. Os recursos do réxime especial por situación xeográfica

Parte II: Tributos autonómicos e locais
Tema 2: O Impuesto sobre Sucesións e Doazóns

Ámbito de aplicación. Feito Imponible. Relación do Imposto de Sucesións con outros impostos. Suxeito pasivo. Base Imponible. Base Liquidables. Tarifa e débeda tributaria. Liquidación do Imposto sobre Sucesións e Doazóns

Tema 3: O imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados

Conceptos básicos. As transmisións patrimoniales onerosas, as operacións societarias e actos xurídicos documentados. As transmisións patrimoniales onerosas: Feito Imponible, No suxección. Suxeto pasivo. Base Imponible. Regras especiais. Cota Tributaria. Operacións societarias: Operacións suxeitas. Base Imponible. Actos xurídicos documentados: Conceptos básicos. Documentos notariales, mercantiles e administrativos. Normas comúns: Exenciones e comprobacións dos valores.

Tema 4: Os tributos locais

Cuestións básicas. Recusos tributarios das entidades locais. As taxas. Os prezos públicos. As contribucións especiais. O Imposto sobre Construcións, Instalacións e Obras. O Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana. O Imposto sobre Bens Inmuebles. O Imposto sobre Actividades Económicas. O Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica..

Parte III: El Imposto sobre o Valor Engadido
Tema 5: Descrición xeral do IVE

Normativa básica de aplicación. Natureza e características. O Obxecto do imposto: O consumo. A armonización fiscal na UE. O principio da tributación no destino. Estrutura: Descrición da mecánica de liquidación do imposto. Ámbito de aplicación.

Tema 6: Feito Imponible. Suxeito pasivo e deveso do IVA

Operacións sometidas o IVE. Operacións interiores, adquisicións intracomunitarias e importacións. Feito Imponible en operacións interiores: Entrega de bens e servizos por empresarios e profesionais. Supostos non suxeitos. Feito Imponible en adquisicións intracomunitarias. Feito Imponible en importacións de bens e operacións asimiladas. Exenciones. Lugar da realización do feito imponible. Suxeito pasivo. Deveso do IVE.

Tema 7:
Base Imponible. Tipos, deducións e devolucións. Réximes especiais

Cuantificacións da base imponible. Base Imponible: Regras especiais. Tipos impositivos. Deducións. Regra da prorratea. Devolucións. Réximes especiais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	31	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario.
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faranse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Moovi.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrirase un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Moovi, relativo aos contidos desenvolvidos na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos no Despacho Virtual baixo a modalidade de concertación previa. De selo caso, estas titorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	Os/ as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando ferramentas informáticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.	0	A2	B1 B9	C8 D1
Resolución de problemas de forma autónoma	En Avaliación Continua avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. En Avaliación Continua este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos (30%). Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o estudante entregue a propostas de solución dos estudos de caso.	30	A2	B10 B13	C8
Exame de preguntas de desenvolvemento	En Avaliación Continua ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporáse un caso que o alumnado deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ao temas 1-4 puntuarase cun máximo de 3 puntos (30%) e a relativa aos temas 5-7 cun máximo de 4 puntos (40%)	70	A2	B10 B13	C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria:

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para superala asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións :

1. Acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba temas 1-4; proba temas 5-7).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test; proba temas 1-4 ; proba temas 5-7).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (temas 1-4 e temas 5-7) suporá que o estudante deixa de ser avaliado en Avaliación Continua.

Tamén se sairá da Avaliación Continua se non se acadar alomenos un 25% da nota máxima en cada un dos tres ítems avaliados (proba temas 1-4, proba temas 5-7 e tests).

A nota final por Avaliación Continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles estudantes que se

queden fora da Avaliación Continua terán a opción de presentarse á proba de Avaliación Global na convocatoria oficial.

Esta proba de Avaliación Global consistirá na realización de varios casos dos temas 1-7

A proba Avaliación Global suporá o 100% da cualificación e non terá en conta os puntos obtidos en Avaliación Continua. A elección da modalidade de avaliación global correspóndelle a cada estudante, que poderá levala a cabo ata o 11 de outubro inclusive.

Convocatoria extraordinaria

A convocatoria extraordinaria consistirá nun examen final.

Este examen valerá o 100% da nota. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2023-2024. No caso de conflito ou disparidad entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, **Normativa do IVE,**

BOE, **Normativa do ITPeAXD,**

BOE, **Normativa do ISD,**

BOE, **Normativa de IILL,**

Moreno, M.C.e Paredes, **Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios Resueltos.**, Civitas, Última edición

Bibliografía Complementaria

Poveda Blanco, F.J, **Sistema fiscal: Esquemas y Supuestos Prácticos**, Deusto, Última edición

Pérez, J. , Sánchez, J. e Quintas, J., **Lecciones de Régimen Fiscal de la Empresa**, CEF, Última edición

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía do traballo**

Materia	Socioloxía do traballo			
Código	004G020V01905			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Trabada Crende, José Elías			
Profesorado	Trabada Crende, José Elías			
Correo-e	xose.elias.trabada.crende@uvigo.gal			
Web	http://http://webdep11.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Teorías e análises sociolóxicas do traballo, dos procesos, actores e das relacións sociais responsables da produción, comercialización e distribución de bens e servizos na sociedade, cunha perspectiva histórico-económica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender a importancia da necesidade do traballo en equipo favorecendo as exposicións escritas e orais dos alumnos.	B1 B2 B5 B8 B9	D3 D4 D5
Identificar os problemas no ámbito laboral da sociedade moderna co obxectivo de lograr unha transformación e unha mellora social.	B1 B2 B5 B8	D3 D5
Potenciar a análise e o traballo crítico mediante o coñecemento das distintas teorías sociolóxicas que leven a unha mellora e a un compromiso ético coa sociedade.	B2	D3 D4 D5
Determinar a importancia da socioloxía como unha ferramenta fundamental para o desenvolvemento da sociedade.	B1 B2 B5 B8 B9	D3 D4 D5

Contidos

Tema	
Tema 1: Introducción á socioloxía do traballo.	- O enfoque sociolóxico sobre o traballo. - Achegas dos clásicos.
Tema 2: O sistema fábrica.	- Proceso de transición dende o artesanado ao capitalismo industrial. - As fábricas: aumento da división técnica do traballo, da dirección-organización e control empresarial e da disciplina do traballo.

Tema 3: O fordismo.	<ul style="list-style-type: none"> - O taylorismo: a 'organización científica do traballo'. - Sistema de produción en masa ou en serie. - Norma social do consumo obreiro de masas. - Estado do benestar. - Sloanismo: o fordismo flexible. - Crise do fordismo.
Tema 4: O posfordismo e a globalización.	<ul style="list-style-type: none"> - Especialización flexible. - Toyotismo: produción lixeira ou axustada. - Sistema de produción reflexivo. - Globalización, flexibilidade, desregulación e sociedade do risco. - Cidades globais e precariado.
Tema 5: Teorías sobre o Mercado de Traballo.	<ul style="list-style-type: none"> - Neoclásica. - Capital Humano. - Institucionalistas. - Segmentación. - Crítica.
Tema 6: Análise sociolóxica do Mercado de Traballo.	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptos, indicadores e fontes estatísticas. - Flexibilidade e desregulación, polarización e dualización, vulnerabilidade, precariedade e exclusión. - Desigualdades e segregacións segundo xénero (horizontais e verticais). A "dobre presenza" das mulleres no traballo de coidados e no emprego. - Traballores estranxeiros: etnificación, precariedade e explotación laboral.
Tema 7: Tendencias actuais e debates sobre o futuro do traballo humano.	<ul style="list-style-type: none"> - Globalización, cambios tecnolóxicos e flexibilización. - Novas formas do emprego. - Robotización e automatización, 'economía gig', teletraballo e emprego verde. - O fin do traballo?.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	0	15
Lección maxistral	28	0	28
Traballo	5	36	41
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	60	62
Presentación	1	1	2
Debate	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de exercicios individualmete ou en grupo, que tamén poden ter o formato de debate, baixo a supervisión do docente.
Lección maxistral	Tamén se titorizará o traballo de investigación cun seguimento dos pasos e tarefas necesarias. Exposición dos contidos conceptuais e teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resposta ás dúbidas xurridas na exposición de conceptos e teorías da materia, considerando a participación e o debate do alumnado.
Resolución de problemas	Atención á resolución de cuestións e dúbidas suscitados polos exercicios e debates propostos polo docente.
Probas	Descrición
Traballo	Atención e aclaración das preguntas e dúbidas que supón a elaboración do traballo individual, ou de grupo, que determine o docente. Seguimento e titorización dos traballos.
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atención e aclaración das preguntas e dúbidas do alumnado sobre o exame.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o profesorado e o grupo de estudantes dos resultados do traballo de investigación. Se levará a cabo en equipo, aunque excepcionalmente poderá ser un traballo individual pero previamente acordado co profesorado.

Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no desenvolvemento e resultado do traballo de investigación, exercicio ou problema enunciado previamente nunha sesión maxistral.
--------	--

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballo	Elaboración dun traballo de investigación sobre os contidos da materia. O/A docente responsable supervisará a elección do tema e a metodoloxía a utilizar. O desenvolvemento do traballo e o informe final que se deberá entregar realizarase en equipo (máximo de tres persoas). Se o/a alumno/a non pode facelo en equipo, terá a posibilidade de elaborar o traballo de investigación de maneira individual, pero terá que comunicarllo previamente ao profesor/a.	40	B1 B2 B5	D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación das competencias adquiridas que combinará preguntas tipo test, sobre conceptos teóricos, con preguntas de desenvolvemento sobre un tema ou subtema da materia.	40	B1 B2 B5 B8 B9	D3 D4 D5
Presentación	Exposición na aula e ante os compañeir@s do traballo de investigación. Se valorará a sistematización da información, a claridade expositiva, o uso de TICs e a capacidade didáctica de transmisión de contidos.	10	B1 B2 B5 B8 B9	D3 D4 D5
Debate	Debates e discusión ordenadas na aula en torno as temáticas tratadas durante o curso.	10	B1 B2 B5 B8 B9	D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado da modalidade Presencial terá que asistir polo menos ao 75% das clases para ser avaliado nesta modalidade. Será necesario obter polo menos un 4 sobre 10 puntos en cada un dos dous tipos principais de avaliación: no exame (parte teórica) e no traballo de investigación (parte práctica). É dicir, mínimo de 4 puntos na avaliación do exame (parte teórica) e un mínimo de 4 puntos na avaliación do traballo de investigación (parte práctica), para poder sumar as notas dos dous tipos de avaliación e así establecer a nota final da materia (que incluírá as notas da presentación e da participación nos debates). Se se aprobase só unha parte e entre as dúas partes non se sumase o aprobado, gardarase a nota da parte aprobada para a 2ª oportunidade-convocatoria de xullo, onde o alumnado terá que facer un exame sobre a parte non aprobada (preguntas de contido teórico ou práctico da materia, dependendo da parte da materia a recuperar).

O alumnado Non Presencial, que non acuda ás clases da materia, ten dereito a exame nas datas das convocatorias oficiais; o exame suporá o 100% da cualificación. O alumnado da modalidade Non Presencial deberá examinarse na data oficial do exame mediante unha proba escrita de preguntas que terá dúas partes diferenciadas: a) preguntas sobre o contido teórico (tipo test e de desenvolvemento) e b) preguntas sobre a parte práctica de metodoloxía e formulación dun traballo de investigación.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación, aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2023-2024. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Köhler, H.-D. y Martín, A., **Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales**, Delta, Publicaciones Universitarias, 2010

Santos, J.A., **Sociología del Trabajo**, Tirant lo Blanch, 1995

Bibliografía Complementaria

Aglietta, A. ... [et al.], **Rupturas de un sistema económico**, Blume, 1981

Aglietta, M., **Regulación y crisis del capitalismo**, Siglo XXI, 1979

Beck, U., **La sociedad del riesgo: hacia una nueva modernidad**, Paidós, 2006

Beck, U., **Un nuevo mundo feliz: la precariedad del trabajo en la era de la globalización**, Paidós, 2000

Borderías, C.; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp.), **Las Mujeres y el trabajo : rupturas conceptuales**, Icaria, 1994

Braverman, H., **Trabajo y capital monopolista. La degradación del trabajo en el siglo XX**, Ed. Nuestro Tiempo,

- Bauman, Z., **La globalización: consecuencias humanas.**, Fondo de Cultura Económica, 1999
- Castel, R., **La metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado**, 1ª, Paidós, 2004
- Castells, M., **La sociedad red.**, Alianza Editorial, 2000
- Castillo, J.J., **La soledad del trabajador globalizado. Memoria, presente y futuro.**, Los libros de La Catarata, 2010
- Castillo, Juan José, **¿De qué postfordismo me hablas? Más sobre reorganización productiva y organización del trabajo**, n. 21, pp. 49-78, Sociología del Trabajo, primavera de 1994
- Coriat, B., **El taller y el cronómetro. Ensayo sobre el taylorismo, el fordismo y la producción en masa.**, Siglo XXI, 1982
- Durán, Mª.A., **Las cuentas del cuidado**, Vol. 20, Nº 58, pp. 57-89, Revista española de control externo, 2018
- Durán, Mª.A., **El trabajo no remunerado en la economía global.**, Fundación BBVA, 2012
- Frayne, D., **El rechazo del trabajo. Teoría y práctica de la resistencia al trabajo.**, Akal, 2017
- Gorz, A., **Crítica de la división del trabajo.**, Laia, 1977
- Harvey, D., **Guía de El Capital de Marx. Libro primero.**, Akal, 2014
- Hidalgo, M., **El empleo del futuro. Un análisis del impacto de las nuevas tecnologías en el mercado laboral.**, Akal, 2018
- Lipietz, A., **El posfordismo y sus espacios. Las relaciones capital-trabajo en el mundo.**, Píette del Conicet, 1994
- Migueluez, F. y Prieto, C. (dir.), **Las relaciones de empleo en España.**, Siglo XXI, 1999
- Offe, C., **La sociedad del trabajo.**, Alianza Univ., 1992
- Piore, M. y Sabel, C., **La segunda ruptura industrial.**, Alianza Univ., 1990
- Rifkin, J., **El fin del trabajo.**, Paidós, 1996
- Santos A.; Muñoz D.; Poveda M., **Trabajo y Empleo: Tendencias Sociales Recientes**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
- Sennett, R., **La corrosión del carácter. Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo.**, Anagrama, 2000
- Standing, G., **El precariado. Una nueva clase social.**, Ediciones de Pasado y Presente SL., 2013
- Taylor, F.W., **Management científico.**, Oikos-Tau, 1970
- Womack, J., Jones, D.T. y Roos, D., **La máquina que cambió el mundo.**, Profit Editorial, 2017

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da innovación**

Materia	Xestión da innovación			
Código	004G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	<p>As empresas desenvolven as súas actividades nunha contorna globalizada e, xa que logo, dinámica e complexa, que está en constante evolución e pola que flúen grandes cantidades de información. Para poder sobrevivir e progresar nesta contorna altamente competitiva, a innovación convértese nun elemento chave para a organización, independentemente da súa dimensión e do sector no que opere. A innovación non ten por que referirse, necesariamente, a grandes proxectos e logros, senón que pequenas modificacións en produtos, servizos, procesos ou organizativas ou comerciais poden representar unha importante vantaxe competitiva para a empresa. En calquera caso, resulta de vital importancia, sobre todo no caso das pequenas e medianas empresas, instaurar o espírito innovador na cultura da organización, de tal xeito que todos os axentes que a integran sexan conscientes de que se pode incrementar o seu potencial de innovación se se dedican suficientes recursos e capacidade directiva a xestionar un proceso ao que se ten que conferir natureza estratéxica.</p> <p>Esta materia ten como obxectivo que o alumnado adquira os coñecementos, técnicas e destrezas necesarias para realizar unha correcta xestión empresarial da innovación, na que se consideren os procesos de innovación como procesos estratéxicos, así como para unha adecuada interacción e aproveitamento de sinerxías cos diferentes axentes do sistema de I+D+i e con outras organizacións.</p> <p>Con esta materia preténdese capacitar ao alumnado para levar a cabo actividades relacionadas coa xestión da innovación e a tecnoloxía en calquera tipo de organización.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar e valorar o proceso de xestión da innovación nunha empresa.	B1 B5 B9 B10	C16	D2
Identificar e valorar os elementos dun sistema de innovación.	B1 B9	C5 C16	
Situar no proceso empresarial as distintas ferramentas e métodos útiles para a xestión da innovación.		C12	D5
Identificar os problemas de xestión da innovación que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	B1 B10	C12	

Contidos	
Tema	
TEMA 1. A INNOVACIÓN. CONCEPTUALIZACIÓN E MEDICIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto de innovación 2. Investigación, Desenvolvemento e Innovación 3. Invención, innovación e difusión 4. Retraso desde a invención á innovación 5. Retraso desde a innovación á difusión 6. A importancia da innovación na economía 7. Medición da innovación
TEMA 2. A INNOVACIÓN. TIPOS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innovacións segundo grao de novidade 2. Innovacións segundo natureza ou obxecto 3. Innovacións segundo efectos tecnoloxía/mercado 4. Innovacións segundo modelo de negocio
TEMA 3. A TECNOLOXÍA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definición de tecnoloxía 2. O ciclo de vida da tecnoloxía 3. Tipoloxías de tecnoloxías 5. A necesidade de xestionar os recursos tecnolóxicos
TEMA 4. O PROCESO DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixe do proceso de innovación 2. Principais modelos <ul style="list-style-type: none"> - Modelo linear - Modelo de Kline-Rosenberg - Modelo de innovación aberta
TEMA 5. ENFOQUES E ESTRATEXIAS DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estratexias segundo modo de desenvolvemento de competencias 2. Estratexias segundo oportunidade competitiva
TEMA 6. PROTECCIÓN DAS INNOVACIÓNS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Segredo empresarial 2. Know-how 3. Propiedade intelectual 4. Propiedade industrial <ul style="list-style-type: none"> - Patentes - Modelos de utilidade - Deseños industriais - Signos distintivos
TEMA 7. METODOS E FERRAMENTAS PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creatividade 2. Xestión de proxectos 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva 4. Xestión do coñecemento 5. Auditoría tecnolóxica
TEMA 8. OS SISTEMAS DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os sistemas de innovación e os seus axentes. 2. Políticas públicas de apoio á innovación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	36	59
Resolución de problemas	27	27	54
Traballo tutelado	0	35	35
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.
Resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> - Formularanse cuestións de razoamento e debate, a fin de fomentar a participación do alumnado na aula e o seguimento da información da actualidade empresarial no ámbito da innovación. - Analizaranse casos prácticos relacionados co temario que, ademais de axudar á súa comprensión, permitan mellorar a capacidade de expresión, análise e reflexión sobre a realidade da innovación dentro da empresa. - Proponanse lecturas complementarias para ilustrar e ampliar os temas tratados en clase. Pedirase ao alumnado a realización de pequenos traballos de síntese e crítica de ditas lecturas, para favorecer as súas capacidades analítica e crítica, de expresión escrita e de estruturación e síntese da información.

Traballo tutelado	O alumnado elaborará un traballo sobre unha empresa innovadora, titorizado pola profesora. Alén de procurar a aplicación dos conceptos tratados en aulas a unha concreta empresa, con este traballo procurárase a mellora das capacidades de expresión escrita e busca e manexo da información.
-------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudiantado.
Traballo tutelado	O traballo de curso que debe realizar o alumnado consta de varios entregábeis, un por cada tema. Tras cada entrega, a docente corruxirá o contido do documento e achegará propostas de melloras e correccións para o seu desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para as sucesivas entregas do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia.	40	B1 B9 B10	C12 C16	D2
Traballo tutelado	Avaliación do traballo de curso. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 na cualificación deste traballo.	30	B5 B9 B10	C16	D2 D5
Exame de preguntas obxectivas	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 nesta proba.	30		C5 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A escolla de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa tiveran lugar.

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA (AC)

PROBA 1: Resolución de problemas.

Descrición: Ao longo do curso proporase a análise de datos e de diversos casos prácticos relacionados co temario. Se un/ha alumno/a non realiza algunha actividade das propostas, asignaráselle unha nota de 0 nesa actividade.

% de cualificación: 40%

PROBA 2: Traballo tutelado.

Descrición: O alumnado elaborará un traballo sobre unha empresa innovadora, supervisado pola profesora.

% de cualificación: 30%

% mínimo: Para a liberación desta parte da materia, o alumnado deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos (sobre 10).

PROBA 3: Exame de opción múltiple.

Descrición: Realizarase un exame tipo test, co fin de avaliar a adquisición e comprensión dos conceptos e procesos esenciais de Dirección e Xestión da Innovación.

% de cualificación: 30%

% mínimo: Para a liberación desta parte da materia, o alumnado deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos (sobre 10).

Aclaracións sobre a avaliación continua: No caso de que algún alumno/a non supere o exame tipo test e/ou o traballo tutelado da 1ª edición da acta (é dicir, obteña unha nota inferior a 5):

- Poderá recuperar o exame e/ou o traballo suspensos na data oficial establecida para a 2ª edición de actas.
- O alumnado que se atope nesa situación terá unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (1ª edición da acta). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

PRIMEIRA PARTE DA PROBA: Exame tipo test.

Descrición: Proba obxectiva que valorará a adquisición e comprensión dos conceptos e procesos esenciais da materia.

% cualificación: 30%

% mínimo: Para a liberación desta parte da materia, o/a estudante deberá obter unha nota igual ou superior a 7 puntos (sobre 10).

SEGUNDA PARTE DA PROBA: Exame de cuestións teórico-prácticas.

Descrición: Proba que incluírá avaliación de conceptos teóricos e resolución de exercicios.

% cualificación: 70%

Aclaracións sobre a avaliación global: O estudantado que siga o sistema de avaliación global deberá obter polo menos un 7 sobre 10 no exame de preguntas test (primeira parte da proba). A nota numérica que figuraría na acta para o alumnado que non acade esta nota mínima, sería a nota obtida nesa proba, cando fose inferior a 4,9. Se esa nota fose igual ou superior a 4,9, aparecería unha nota de 4,9.

OBSERVACIÓNS GLOBAIS

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como non presentados

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos) do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso en vigor. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fcetou.uvigo.es>

CONSULTA/ SOLICITUDE DE TITORÍAS

As titorías pódense consultar a través da páxina persoal do profesorado, accesible a través de <https://fcetou.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, Esteban, **Estrategia de innovación**, Paraninfo, 2005

Hidalgo Nuchera, Antonio; León Serrano, Gonzalo; Pavón Morote, Julian, **La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones**, Pirámide, 2008

Tidd, Joe; Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change**, John Wiley & Sons Inc, 2013

Davila, Tony; Epstein, Marc J.; Shelton, Robert, **Making Innovation Work. How to Manage It, Measure It, and Profit from It**, Pearson Education, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéanse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e viabilidade de empresas**

Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	O04G020V01907			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Blanco González, Manuel			
Profesorado	Blanco González, Manuel			
Correo-e	mblancog2014@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Proceso de creación de empresas. Emprendedor e idea de negocio. Creatividade e innovación aplicadas á idea de negocio. Plan de empresa. Acceso á condición de empresarios. Trámites e implicacións prácticas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender e interpretar coñecementos acerca dos fundamentos da xestión da empresa:	A1	B1	C1	D3
problemas económicos internos e interrelacións entre os distintos subsistemas.	A2	B2	C5	D5
	A3	B3	C6	
	A5	B5	C7	
		B10	C8	
		B11	C11	
		B13	C13	
			C15	

Contidos

Tema

BLOQUE 1 : FUNDAMENTOS

BLOQUE 1: FUNDAMENTOS

Tema 1: A idea de crear unha empresa
Tema 2: O empresario como factor de creación de empresas
Tema 3: A figura do emprendedor
Tema 4: A viabilidade da empresa

BLOQUE II: O PLAN DE EMPRESA NA PRACTICA

Introdución.
Definición do proxecto de negocio.
A equipa promotor.
Análise e diagnóstico da situación.
O Plan de Marketing.
O Plan Operativo.
O Plan de Recursos Humanos.
O Plan Económico - Financiero.
Análise de viabilidade del negocio.
O Plan Xurídico formal.
O Plan de Innovación
Memoria executiva do Plan de empresa.
O Plan de implantación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	25	18	43
Presentación	10	14.5	24.5
Lección maxistral	17.5	0	17.5
Traballo tutelado	10	30	40
Metodoloxías baseadas en investigación	7	0	7
Debate	7	11	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. Utilízase como complemento da lección maxistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Metodoloxías baseadas en investigación	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Análise das novas publicadas na prensa económica
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Inclúense tamén os seguintes traballos individuais ou en grupo: O Plan de Marketing. O Plan Operativo. O Plan de Recursos Humanos. O Plan Económico - Financiero. Análise de viabilidade del negocio. O Plan Xurídico formal. O Plan de Innovación Memoria executiva do Plan de empresa. O Plan de implantación.	40	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B3 B5 B10 B11 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C15	D3 D5
Presentación	Inclúe a presentación de exercizos e traballos	30	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B3 B5 B10 B11 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C15	D3 D5
Traballo tutelado	O Plan de Marketing. O Plan Operativo. O Plan de Recursos Humanos. O Plan Económico - Financiero. Análise de viabilidade del negocio. O Plan Xurídico formal. O Plan de Innovación Memoria executiva do Plan de empresa. O Plan de implantación.	20	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B3 B5 B10 B11 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C15	D3 D5
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes.	10	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B3 B5 B10 B11 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C15	D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación: Realizaráanse probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia.

O conxunto de probas especificado enriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos tutelados e de todas as probas citadas anteriormente.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota. O periodo marcado para renuncia a avaliación continua e optar pola avaliación global e do 29 de xaneiro ate o 29 de febreiro).

Para aqueles alumnos que non aproben na primeira convocatoria, tanto na avaliación continua como na global, tenen unha 2ª Oportunidade (examen final de xullo), o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

Cualqueira evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha calificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico correspondente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

AMARU MAXIMIANO, ANTONIO, **ADMINISTRACIÓN PARA EMPRENDEDORES: FUNDAMENTOS PARA LA CREACIÓN Y GESTIÓN DE NUEVOS NEGOCIOS**, 2008,

JIMÉNEZ, JOSE ANTONIO, **DIRECCIÓN ESTRATÉGICA Y VIABILIDAD DE EMPRESAS**, 2008,

MEYER, PEDRO, **25 CASOS DE ÉXITO EN EL MUNDO EMPRESARIAL**, 2009,

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño de sistemas de control orzamentario**

Materia	Diseño de sistemas de control orzamentario			
Código	O04G020V01908			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://bgonzale.webs2.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo capacitar ao alumno na aplicación dos principios e técnicas de elaboración de orzamentos, así como as de control orzamentario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións		
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Capacitar ao alumno na elaboración de informes a partir da información obtida dos orzamentos	B1 B2 B3 B4 B5 B10 B13 B14	C1 C5	D1
Preparar ao alumno na determinación de desviacións, así como na análise crítica da información derivada do seu cálculo.	B9 B10	C6 C10	D1
Fomentar no alumno o razoamento con criterios económicos	B1 B4 B5 B9 B14	C5 C6 C10 C14	D1

Contidos

Tema	
------	--

Tema 1 Principios de presupuestación	-
Tema 2 O orzamento global da empresa	-
Tema 3 O orzamento de vendas	-
Tema 4 O orzamento de produción	-
Tema 5 O orzamento de aprovisionamento ou compras	-
Tema 6 O orzamento de persoal	-
Tema 7 O Orzamento de gastos de Distribución e Vendas	-
Tema 8 O orzamento de gastos financeiros e de administración	-
Tema 9 Os documentos orzamentario de sínteses	-
Tema 10 O control orzamentario: Análise das desviacións	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	54	72
Prácticas con apoio das TIC	23	16	39
Seminario	5	10	15
Resolución de problemas de forma autónoma	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	Proposta de exercicios nos que o alumno desenvolve, individualmente e con folia de cálculo, a resolución dos casos suscitados. Supervisión e asistencia do docente.
Seminario	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno. Repaso teórico-práctico dos contidos impartidos. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Proposta de exercicio teórico práctico a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Problemas e/ ou exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades na a aula	20	B1 B2
Prácticas con apoio das TIC	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	20	B3 C1 B4 C5 B9 C6 B10 C10 C14
Seminario	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	20	B3 C10 B4 C14 B9 B10
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións.	40	B5 C1 D1 B13 C5 B14 C6 C10 C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua ou global. De non ser comunicada de forma expresa a renuncia a avaliación continua do 29 de xaneiro ó 29 de febreiro, entenderase que a avaliación continua é os sistema elixido para ser avaliado.

Varias probas de carácter teórico □ práctico se levarán a cabo ao longo do cuadrimestre ata alcanzar o 60 % do total a avaliar. O exame final suporá o 40% restante.

Os alumnos que opten pola avaliación global realizarán un único exame teórico - práctico que suporá o 100% fa avaliación.

Esta guía e orientativa susceptible de modificación ao longo do curso caso de estimarse necesarias.

As normas de avaliación son as mesmas para a primeira que para segunda oportunidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Drury, Colin, **Management and Cost Accounting**, 9th, Cengage Learning Emea, 2015

Bibliografía Complementaria

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS (AECA), **Principios de Contabilidad de Gestión. Documento 4. "El Proceso Presupuestario en la Empresa"**, 1992

Muñiz, L., **Control presupuestario. Planificación, elaboración y seguimiento del presupuesto**, ROFIT Editorial, 2009

Nicolás, Pere, **Elaboración y control de presupuestos**, Editorial Gestión 2000., 2007

Martínez Pedrós, D. y Milla Gutiérrez, A., **Cómo elaborar y controlar los presupuestos anuales**, ESIC Editorial, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual (dispoñibles na web da Facultade).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercados financeiros**

Materia	Mercados financeiros			
Código	O04G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Sánchez Fernández, Patricio			
Profesorado	Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	patricio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo de esta materia e proporcionar ao alumnado, os coñecementos básicos e esenciais da xestión dos recursos financeiros tanto no referente a valoración dos recursos financeiros en xeral como na toma de decisións financeiras, sexan estas de inversión ou de financiamento			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Xestión da información financeira e analítica da empresa	B1	C1	D1
	B3	C4	
	B13	C6	
	B14	C12	

Avaliar alternativas de planificación, dirección e control de empresas, así como saber tomar decisións estratéxicas	B2 B11 B14	C5 C9 C11 C14	D4
Capacidade de comunicación oral e escrita	B2 B5 B8 B9	C13 C14	D2 D3
Capacidade de traballo en equipo así como a nivel individual.	B9 B13	C3 C5 C10 C13	D2 D5

Contidos

Tema

Parte I: O SISTEMA FINANCEIRO: Aspectos Xerais	1. Sistema financeiro. 2. Activos financeiros. 3. Institucións financeiras. 4. Mercados financeiros.
Parte II: SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL	5. Evolución e estrutura do Sistema Financeiro Español. 6. Ou Banco de España.
Parte III: INSTITUCIÓN FINANCEIRAS	A) Bancarias 7. Compoñentes e regulación legal: creación, expansión e solvencia. 8. La investimento e os servizos prestados a la clientela. 9. Os resultados de las entidades bancarias. 10. Sistema bancario: situación actual e perspectivas futuras. B) Non bancarias. 11. Establecementos financeiros de crédito. 12. El Instituto de Crédito Oficial (ICO). 13. Entidades de seguros e fondos de pensións. 14. Outros intermediarios financeiros: sociedades de garantía mutua, institucións de investimento colectivo e sociedades e fondos de capital-risco.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	30	45
Seminario	5	9	14
Lección maxistral	30	57	87
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas	Desenvolveranse exercicios e casos prácticos en clase
Seminario	Estableceranse traballos en equipo

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Realización de actividades sobre os contidos impartidos na materia	30	B1 B3 B8 B9 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de dúas probas parciais tipo test, sobre a teoría impartida na materia (20% cada un)	40	B11 B14	C5 C13 C14	D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios en parellas ou de modo individual, sobre os contidos impartidos na materia	30	B1 B3 B8 B9 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de **Avaliación continua** (AC), ou alternativamente optar por unha proba de **Avaliación Global** (AG).

A avaliación por defecto é a AC.

O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

-- **Avaliación continua.** En caso de non renunciar á avaliación continua:

Neste caso o alumnado deberá realizar unha serie de actividades e un conxunto de exercicios durante o curso que valerán o 30% da nota respectivamente. Ademais deberá realizar dous exames parciais sobre a teoría impartida, cun valor cada un do 20% da nota.

-- **Avaliación global.**

O alumnado será avaliado mediante unha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba representa o 100% da nota.

No suposto de non superar a nota en primeira oportunidade, o alumnado poderá ser avaliado de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En convocatorias posteriores (fin de carreira), o alumnado poderá ser avaliado de novo a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En todos os casos necesitarase unha nota media igual ou superior a 5 para superar a materia. No caso de avaliación continua, será necesaria unha nota mínima de 4 en cada actividade ou parcial para que faga media co resto e unha nota media igual ou superior a 5; en caso contrario non se superará a materia.

En caso de avaliación global, necesitarase unha nota mínima de 4 en cada unha das partes da proba (teoría e práctica) para facer media, e unha nota igual ou superior a 5 para aprobar a proba de avaliación.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como **non presentados**.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

PAREJO J.A.; CUERVO, A.; CALVO A.; RODRIGUEZ SAIZ, L, **Manual de Sistema Financiero Español.**, Ariel,

CASILDA BEJAR, R.; LAMOTHE FERNANDEZ, P.; MONJAS BARROSO, M, **La banca y los mercados financieros.**, Alianza Universidad,

MARTIN, M.; MARTIN, J.L.; OLIVER, M D.; DE LA TORRE, A, **La operativa en los mercados financieros: casos prácticos.**, Ariel Economía,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación para o desenvolvemento da materia e exponse con flexibilidade, polo que pode darse o caso de que se apliquen axustes ao longo do curso académico.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	004G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Araújo Vila, Noelia Mazaira Castro, Andrés			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de mercadotecnia adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudos das estratexias de mercadotecnia adecuadas para estes tipos de empresas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Discutir un problema de mercadotecnia empresarial e deseñar unha solución	B2 C9 D1
	B5 C10 D3
	B8 C13 D4
	B9 C14 D5
	B10 C16
	B11
	B14
Entender o papel que xogan os TICs na mercadotecnia de calquera empresa ou organización	B2 C7 D5
	C16

Contidos	
Tema	
1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria

2.- Mercadotecnia para empresas de base tecnolóxica	*
3. Mercadotecnia non lucrativa	3.1. Mercadotecnia social 3.2. Mercadotecnia nas organizacións non lucrativas 3.3.- Mercadotecnia Política
4. Mercadotecnia pública	*
5.- Mercadotecnia para empresas Industriais	*
6.- Construción de Modelos de Negocio	*
7.- Construción Customer Journey Map	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	0	19.5
Seminario	5	0	5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos	0	14.5	14.5
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Presentación	0	10	10
Traballo	0	27.5	27.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	30	31.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia coa participación do alumnado
Seminario	Primeiras sesións de traballo para explicar a forma de elaboración e exposición dos traballos e para formar e pór en marcha os grupos
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e exercicios relacionados cos contidos da materia. Traballo en grupo. Exposición de traballos sobre a materia.
Estudo de casos	Realización de traballos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia
Actividades introdutorias	Presentación da materia cos seus contidos básicos e planificación do traballo do curso
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas en grupo na aula.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas dos casos prácticos na aula ou no despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación e desenvolvemento de casos prácticos nas clases	10	B5 B9	C9 C14 C16	D1 D3 D4
Estudo de casos	Elaboración de traballos prácticos	10	B5 B9 B10 B11 B14	C9 C10 C13 C14 C16	D1 D3 D4
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados	15	B5		
Traballo	Entrega e exposición de traballos teóricos da materia	25	B2 B5 B9	C9 C14 C16	D1 D3 D4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame sobre os contidos da materia	40	B5	C7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aplicarase un sistema dobre de posible avaliación; podendo o alumno optar por aquel que desexe:

1) AVALIACIÓN CONTINUA

Consistirá nunha avaliación durante todo o cuadrimestre, na que se valorará a participación nas clases, o enriquecemento

que se faga ao traballo conxunto nas aulas (tanto nas sesións teóricas como nas prácticas), o traballo na resolución de casos prácticos realizado polo alumnado nas clases, os traballos realizados (tanto na aula como fora dela) polos alumnos tanto dun xeito individual como en grupo, así como a presentación dos mesmos.

Aqueles alumnxs que desexen ser avaliados mediante avaliación continua e superar a materia sen a realización de exame, deberán de presentar a totalidade das entregas que se determinen, valorándose:

- Sobre un máximo de 3 puntos o traballo realizado en clase .
- Ata 5 puntos as actividades realizadas e entregadas/presentadas ao longo do curso.
- Ata 2 puntos unha proba na que resolvan algúns aspectos teórico prácticos realizados coa materia (os alumnos que teñan acadado a puntuación de 5 puntos nas dúas valoracións anteriores non terán que realizar esta proba)

Aqueles alumnxs que non desexen ser avaliados mediante avaliación continua, así como os que non superen esta, deberán de superar o exame que se realizará na data fixada (que non coincidirá co daqueles alumnos que opten pola avaliación continuada)

2) AVALIACIÓN NON CONTINUA

No caso de que o estudante non opte pola avaliación continua, este terá que realizar unha proba escrita. Dita proba compórtase de dúas partes: Teórica (poderá conter preguntas tipo test e/ou preguntas curtas e de desenvolvemento) Práctica: resolución de preguntas que requiran a aplicación práctica dos coñecementos. Esta proba NON ten porque ser igual a que terán que superar os alumnos que opten pola avaliación continuada,

En segunda convocatoria, manterase o procedemento de avaliación anteriormente descrito.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual .

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguire, M.S., **Marketing en sectores específicos**, Ediciones Pirámide,
Cubillo, J.M. e Cerviño, J., **Marketing sectorial**, ESIC, Madrid,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403
Dirección comercial II/O04G020V01502
Investigación comercial/O04G020V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS**Simulación e control interno de empresas**

Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	O04G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez de la Fuente, Marta López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	López-Valeiras Sampedro, Ernesto Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	marta@uvigo.es elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é que o alumno simule o funcionamento dunha empresa e coñeza os instrumentos necesarios para poder dominar todos os aspectos relacionados cos sistemas de seguridade (preventivo) e supervisión (a posteriori) que ten a empresa para controlar o que ocorre nela. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Control do funcionamento interno, especialmente das actuacións das persoas en base ao coñecemento da calidade do sistema de información existente, detectando as posibles debilidades da empresa	B1	C1	D1
	B2	C3	D2
	B3	C4	D3
	B8	C6	D5
	B13	C10	
	B14	C11	
Identificar os elementos, procesos e estratexias chave para a empresa que proporcionen vantaxes competitivas e diferenciadoras.		C12	
		C16	
	B1	C1	D2
	B3	C3	D4
	B8	C4	D5
	B13	C5	
	B14	C6	
		C9	
		C10	
		C12	
Elaborar plans que permitan establecer sistemas de toma de decisións para aplicar a solución máis adecuada a cada caso, dunha forma sistemática e inmediata.		C13	
		C14	
		C16	
	B1	C1	D1
	B2	C3	D2
	B3	C5	D5
	B5	C6	
	B8	C10	
	B9	C11	
	B11	C12	
B14	C14		
Adquirir ferramentas de comunicación, tanto orais como escritas, que permitan implementar as habilidades, así como desenvolver elementos de asertividade que faciliten o traballo en grupo e o liderazgo.		C16	
	B1	C6	D1
	B2	C14	D2
	B5		D5
	B8		
	B9		
	B13		
B14			
Recoñecer aos usuarios da información e os seus particulares necesidades informativas	B1	C1	D1
	B2	C3	D2
	B3	C4	D3
	B5	C6	D4
	B8	C10	D5
	B9	C16	
	B13		
	B14		

Contidos

Tema	
PARTE 1: CONTROL INTERNO	Tema 1. Natureza do Control Interno Tema 2. Os procedementos de Control Interno Tema 3. Diagramas de fluxo Tema 4. O informe COSO
PARTE 2: SIMULACIÓN	Tema 5. Modelos de simulación Tema 6. Aplicacións prácticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	27.5	41.25	68.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	22.5	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición no aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da realización de actividades na aula.	25	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B11 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C16	D2 D3 D4 D5
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	35	B1 B2 B5 B8 B9 B11 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Se exige un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B11 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua (AC) ou global (AG). Se presume que os estudantes seguirán o sistema de AC, salvo que manifesten a súa intención de optar pola AG. En este último caso, teñen que notificalo ó profesor segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro.

- **Avaliación Continua:** As actividades de AC a realizar durante o curso dependerán, en grande medida, das continxencias, do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc. A concreción do contido temático da AC e as súas datas publicarase en Moovi. O calendario de probas de AC será incluído no cronograma que se publicará na páxina web do centro. É necesario obter cando menos un 50% do valor de cada proba para poder seguir en AC. A nota obtida polo estudante na AC terá vixencia para as convocatorias que da dereito a matrícula de cada curso académico.

- Avaliación Global: nas datas das convocatorias oficiais aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas na páxina web da FCETOU, aqueles alumnos que optasen por AG, realizarán un exame sobre toda a materia (100% da materia, por valor de 10 puntos).
- Convocatoria fin de carreira: a proba suporá o 100% da nota, por valor de 10 puntos.

Conductas inadecuadas, contrarias e perxudiciais á convivencia e a súa corrección, podrerán acarrear sancións.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Amat, O., Campa, F., **Manual del Controller**, Profit Editorial, 2013

Barquero, M., **Manual práctico de Control Interno: Teoría y aplicación práctica**, Profit Editorial, 2013

COSO, **Internal Control - Integrated Framework**, 2013

Ríos, D., **Simulación: métodos y aplicaciones**, 2008

Bibliografía Complementaria

Ramón Poch, **Manual de Control Interno**, 3ª edición,

Aldrich, C., **The complete guide to simulations & serious games**, 2012

Álvarez de Novales, J.M., **Business games: juego de simulación para empresas**, 1992

Baum, M.; Dickerboom, J.; Hackstein, M.; Mehling, M., **Business simulation. Example of a reflection of a business simulation**, 2010

Bernal, J.J., **20 herramientas para la toma de decisiones**, 2007

Jensen, R., **Laboratorio de administración en empresas**, 1996

Wiston, W.L.; Albrigh, S.C., **Practical management science**, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas operativas estadísticas				
Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	O04G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Correo-e	mamrguez@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	É unha materia optativa do segundo cuadrimestre de cuarto curso do grado. Trátase dunha materia para alumnos que superasen os tres primeiros cursos, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Diferenciar entre contrastes paramétricos e non paramétricos.	B1 B2 B14	C7
Utilizar os contrastes de independencia e homoxeneidade para o análise das relacións existentes entre dúas variables cualitativas.	B14	C12 C16
Obter información dunha táboa de continxencia 2 x 2	B14	
Introducir ao alumno no análise de táboas de continxencia n x m	B14	C7 C12 C16
Analizar os resultados dunha táboa de continxencia	B1	C7 C12
Manexar e aplicar as técnicas de análise da varianza.	B1 B14	C12
Saber valorar o cumprimento das condicións de aplicación dos modelos tanto de análise da varianza coma dos diferentes modelos de regresión	B1 B14	C7 C12
Estudar os fundamentos dos modelos estatísticos clásicos, a súa utilidade e limitacións, centrándose nos modelos de regresión lineal e regresión lineal xeralizada.	B1 B2 B14	C7 C9 C10 C12 C16
Utilizar o software de análise estatístico R	B13 B14	
Interpretar correctamente os resultados proporcionados polo software estatístico R	B1	C7

Contidos

Tema	
Métodos non paramétricos	Bondade de axuste Homoxeneidade Independencia
Análise de datos cualitativos	Táboas de continxencia 2x2 Táboas complexas
Análise da varianza (ANOVA)	ANOVA dunha vía: Efectos fixos e aleatorios ANOVA de dúas vías
Regresión e correlación	Transformación de respostas non lineais Regresión polinómica Regresión múltiple Análise da Covarianza GLM

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	14.5	29	43.5
Resolución de problemas	10	8.5	18.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Consistirá na realización, coa axuda dun programa informático, de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas	Consiste na realización manual ou cun programa informático de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Abarca a realización de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Lección maxistral	Consistirá na presentación, coa axuda de casos prácticos, dos contidos teóricos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante o seu traballo nos grupos prácticos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante os diferentes traballos/exercicios entregados ao longo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Consiste na realización, coa axuda do paquete estatístico R, de problemas sobre os contidos da materia	70	B1 C9 B2 C10 B13 C12 B14 C16
Lección maxistral	Consiste na realización de preguntas curtas ou test sobre os contidos teóricos da materia	30	B1 C7 B2 C10 B14 C12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo o procedemento e o período establecido polo centro, o alumnado deberá decidir o seu método de avaliación entre os seguintes:

AVALIACIÓN CONTINUA:

Parte práctica: Realizaránse probas ou traballos co ordenador, **ningun/ha superará o 40% de ponderación**. Se as notas individuais de cada actividade chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de prácticas. En caso contrario a nota da parte de prácticas será o mínimo entre 4 e a nota promedio das actividades.

Parte teórica: Poderá constar dunha única proba tipo test/preguntas curtas ao finalizar o curso ou na entrega de varios traballos, cando o indique o profesor, onde se apliquen as técnicas estatísticas vistas ata o momento. Para calcular a nota da parte de teoría no caso da entrega dos traballos terase en conta que:

- Se as notas individuais de cada traballo chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de teoría.
- En caso contrario a nota será o mínimo entre 4 e a nota promedio dos traballos.

Para supera-la materia o alumno ten que acadar como mínimo un 4 na parte teórica (sobre 10) e un 5 na suma ponderada das dúas notas.

As actividades de avaliación a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O estudante estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.

AVALIACIÓN GLOBAL

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos que opten á avaliación global consistente nunha única proba onde se avaliará os contidos expostos ao longo do curso. Consistirá na resolución de problemas teórico/prácticos contando coa axuda do software estatístico R.

OUTRAS CONVOCATORIAS

O sistema de avaliación das outras convocatorias (Xullo e Fin de Carreira) para todos os alumnos será o de **avaliación global**.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalgunha das actividades de avaliación terá unha calificación final de **suspensioneste curso académico**. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso actual.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anderson, D.R., Sweeney, D.J. y Williams, T.A., **Estadística para administración y economía**, 11, Cengage Learning, 2011

Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., **Estadística para Administración y Economía**, 6, Pearson Prentice Hall, 2008

R Development Core Team, **R: A language and environment for statistical computing**, R Foundation for Statistical Computing, 2015

Bibliografía Complementaria

Lind, D. A., Marchal, W. G., Wathen, S.A., **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGraw-Hill, 2012

Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., **Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales**, Universidade de Vigo, 2018

Peña sanchez, D., **Estadística. Modelos y métodos**, Ed Alianza Universidad, 2000

Vilar Fernández, J.M., **Modelos estadísticos aplicados**, Servicio de Publicaciones da Universidade da Coruña, 2003

Webster Allen L, **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGrawHill Interamericana, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Econometría/O04G020V01304

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de docencia virtual ou o Campus Remoto da Universidade de Vigo, onde estarán a disposición dos estudantes matriculados o material necesario para o desenvolvemento da materia.

Ademais, condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e a súa corrección levarán que o/os estudante/s responsable/s serán avaliados polo método de avaliación NON continua, así como as correspondentes accións disciplinarias que se consideren oportunas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	004G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Sánchez Sellero, Francisco Javier			
Profesorado	Alén González, María Elisa			
Correo-e	javiss@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de maneira persoal e autónoma, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante mostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado cun ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Identificar los contextos e procesos do emprendemento empresarial			
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.			C1
			C2
			C3
			C4
			C5
			C6
			C7
			C9
	Aplicar procesos e procedementos para recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira metódica en orde a xerar unha conclusión ou proposta dentro dunha temática, problema ou ámbito de estudo, sostida por argumentos ou razoamentos coherentes.	B2	
B12			C12
			C15
			C16
Adquirir compromisos e exercer responsabilidades persoais de carácter profesional, pondo en práctica hábitos de traballo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuais complexas durante un período de tempo determinado.	B13		D1
	B14		D3
			D4
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do traballo fin de grao.	B1	C8	D5
	B4	C11	
	B5	C15	
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	B4	C15	
	B5		

Contidos

Tema

Cada estudante abarcará unha temática, problema ou ámbito de estudo que constitúa o obxecto do traballo fin de grao dentro da área propia do Grao de Administración e Dirección de Empresas	Desenvolver o tema de acordo ás suxestións dos titores e seguindo os formatos propostos pola facultade
---	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	4	26	30
Traballo tutelado	4	76	80
Aprendizaxe baseado en proxectos	1	149	150
Traballo	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Deseño do traballo, recompilación, descrición e análise de fontes e/ou bibliografía
Traballo tutelado	Titorías personalizadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento central do traballo. Actividade autónoma na que cada estudante leva a cabo un proxecto orixinal e inédito seguindo as orientacións dun titor ou titora académico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento e control titor presencial, móbil ou e-mail da evolución e desenvolvemento do traballo
Estudo previo	Proposta de esquema de traballo, obxectivos, capítulos e fontes bibliográficas
Traballo tutelado	Interacción titor/a alumn@ respecto de proposta de capítulos e cumprimento de obxectivos intermedios e globais

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

B1	C1	D1
B2	C2	D3
B4	C3	D4
B5	C4	D5
B12	C5	
B13	C6	
B14	C7	
	C8	
	C9	
	C11	
	C12	
	C15	
	C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Presentación e defensa individual do traballo e os seus resultados.

Valorarase tanto o contido do traballo como a calidade da súa estrutura e desenvolvemento. Tamén se valorará a capacidade de comunicación escrita e oral do alumno, así como como capacidade de interacción co Tribunal.

O titor/a deberá presentar un informe sobre a evolución e realización do traballo que deberá engadir una puntuación entre 0 e 10.

O alumnado deberá elixir, no momento da solicitude, se desexa ser avaliado pol seu titor/a ou por un tribunal colexiado; a calificación dependerá nun 70% do traballo escrito e nun 30% na presentación oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A información e documentación específica do traballo fin de grao, así como o proceso de asignación dos traballos e temas exponse a través de faitic e a páxina web
